

odůvodněnosti. Žalovaný opírá ji o okolnost, že dluh jeho je dluhem od-
nosným a že sídlem příslušného ředitelství severozápadní dráhy je i v li-
quidaci Vídeň. Proto tvrdilo odvolání žalovaného bez další argumentace
právní, že jde jen o peníz vyjádřený v bankovkách nekolikovaných, dovo-
lání pak tvrdí, že závazek bývalého c. k. eráru je splatným v korunách
rakouských. Budiž na tomto místě podotčeno, že ani tyto ani ostatní vý-
vody dovolání neospravedlňují eventuelního žádání dovolacího, aby roz-
sudek odvolací změněn byl zamítnutím nároku žalobního. Než ani pro sní-
žení nároku toho není zákonného důvodu. Závazek žalovaného nahraditi
žalobci bolestné vznikl ve výši stanovené oběma souhlasnými rozsudky
stolic nižších dobou žalobcova úrazu a byl splatným, jakmile žalobce
o jeho liquidaci u žalovaného se hlásil. Obojí stalo se dle zjištění pokud
se týče dle nepopřeného tvrzení žalobního ještě před převratem. Žalovaný,
jenž nepřiznal žalobci dobrovolně ani nižšího obnosu jemu rozsudky při-
souzeného, byl s tímto obnosem od doby výše naznačené v prodlení, jež
nemůže býti žalobci na ujmu vyšší ještě měrou, nežli dána je už v rozdílu
kupní síly korun československých a korun rakousko-uherských z doby
před převratem. Kdyby byl žalovaný dluh svůj včas zaplatil, což se tehdy
mohlo státi jen v korunách rakousko-uherských, byl by žalovaný nabyl
obnosu, který v rukou jeho byl by mohl cestou nostrifikace oběživa na
území československé republiky ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919,
čís. 84 Sb. z. a n. a nařízení ministerstva financí ve shodě s ministerstvem
spravedlnosti z téhož dne čís. 86 Sb. z. a n. býti přeměněn v koruny česko-
slovenské. Právem tedy žalobce žádal a bylo mu přisouzeno zaplacení
bolestného v měně československé.

Čís. 761.

**Byl-li uzavřen mezi poručníkem a nemanželským otcem za souhlasu
soudu smír, jímž nemanželský otec složením určitého peníze sprostěn byl
veškerých povinností z důvodu mimomanželského splození, nemůže ne-
manželské dítě později žádati příspěvek na zaopatření, třebas majetkové
poměry nemanželského otce se zlepšily.**

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, Rv I 518/20.)

Žalovaný nemanželský otec pokud se týče otec jeho uzavřel dne 5. pro-
since 1905 s poručníkem dítěte smír, dle něhož složil určitý peníz jednou
pro vždy na výživu a vychování nemanželského dítěte. Smír ten byl sou-
dem poručenským schválen. Za války zlepšily se majetkové poměry ža-
lovaného. Žalobě o zaplacení určitého peníze na zaopatření proce-
s ní soud první stolice vyhověl a uvedl mimo jiné v d ů v o d e c h: Soud
jest toho názoru, že doložka smíru, dle níž složeným penízem měly býti
veškeré nároky nemanželského dítěte proti otci vyrovnány, může míti
platnost pouze za materiálních předpokladů, jež smírnému jednání za pod-
klad sloužily a že účinnost míti může pouze za platnosti těchto okolností
skutkových a zejména majetkových, jaké tu byly v době uzavírání smíru
pokud se týče soudního schválení jeho (rebus sic stantibus) a že změnila-li
se materiální základna smíru soudně schváleného, není svého času uza-
vřený smír na překážku, aby změněné poměry věcné ve prospěch neman-

želského dítěte, jehož nárok proti otci ze vzájemného jich poměru trvá, nebyly vzaty v úvahu — poněvadž soudní doložka schvalovací nevztahovala se na budoucí podstatně změněné poměry a na takové se ani vztahovati nemohla. Ve směru tom poukazuje se na odůvodněné rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu z 10. září 1913 uveřejněné Gl-Unger n. ř. čís. 6559. Se zřetelem ku tvrzené podstatné změně majetkových poměrů žalovaného otce nemanželského nejví zmíněná doložka více působnosti, a zrušuje ji nový materiální základ věci. Z těchto důvodů nalézá soud, že žalovaný změnily-li se podstatným způsobem majetkové jeho poměry, jest povinen poskytnouti žalujícímu jmění svému přiměřené potřebné zaopatření. Odvolací soud žalobu zamítl, přidržev se doslovu smíru.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žádá-li nemanželské dítě od otce jménem zaopatření peněžitý obnos, musí prokázati, že příčina a potřeba zaopatření nastala (rep. nál. 74), žalobce však, jenž jest dělníkem na dráze, vlastně nyní provisorním zřízencem, nic takového však netvrdí, na př. že by měl příležitost zařídit si nějakou samostatnou živnost a pod. Již tím by byl jeho nárok pro tentokrát vyřízen, avšak když odvolací soud zamítl žalobu vůbec pro vždy z důvodu působícího naprostě, dlužno správnost jeho zkoumati. Dovolatel uplatňuje tu pouze nesprávné právní posouzení, a to v ten rozum, že mylný jest názor odvolacího soudu, že by smírem ze dne 5. prosince 1905 byly zanikly i nároky žalobcovy na zaopatření. Ale v tom dlužno odvolacímu soudu přisvědčiti. Netřeba ani přihlížeti k průvodním okolnostem t. j. obsahu předchozího vyjednávání, stačí úplně obsah smíru sám. Neboť praví-li se v něm v odstavci 3., že obnos 160 K platí otec nemanželského otce jednou pro vždy, a že dítě nikdy více žádných nároků z důvodu mimomanželského zplození míti nemá (roz. proti nemanželskému otci), pak se to zcela zřetelně vztahovalo na všechny jeho nároky proti nemanželskému otci, jež mu jinak ze zákona příslušely, a tedy i na nárok na zaopatření (§ 166 obč. zák.), jenž mu byl týmž rozsudkem jako nárok alimentární přiznán. Sám zákon všechny nároky dítěte proti nemanželskému otci stejným způsobem shrnuje (§ 49 čís. 2 j. n.). Celý smír i s tímto ustanovením byl pak dle protokolu ze dne 22. ledna 1906 soudem vrchnoporučensky schválen a jest proto závazný, neboť pro dosah takových smírů rozhodnou jest vůle smluvních stran v obsahu jeho výrazu docházející s tím jediným omezením, že v žádném případě nemůže ani takovým smírem zkrácen býti nárok dítěte na nezbytnou výživu (jud. čís. 245 a § 1481 obč. zák.), o který však se zde nijak nejedná. Od jiných smírů toho druhu liší se tento pouze tím, že byl uzavřen mezi poručníkem dítěte za schválení vrchnoporučenského a otcem nemanželského otce ne tedy přímo s nemanželským otcem samým, takže to byla, pokud jde o tohoto, smlouva ve prospěch osoby třetí, již se tu prospěchu dostalo takovým způsobem, že byla sprostěna určitých závazků, povinností k zaopatření děcka. Že však byla po rozumu § 1019 obč. zák., jenž tu ještě místo má, platna, o tom nemůže býti pochyby a dovolatel také s této stránky ji nenapadá. Dovolatel mimo to, že běže v odpor jen dosah smíru — to, jak

už ukázáno, neprávem — uplatňuje jen ještě, že dle § 1389 obč. zák. smír nemůže se týkati práv, na něž strany mysliti nemohly, a na zaopatření prý v daném případě nemohly mysliti proto, že nemanželský otec tehdy byl nemajetný. Avšak obsah smíru již sám o sobě, zejména ale ve spojení s rozsudkem, jenž děcku právo na zaopatření výslovně přiznával, a pak dějiny uzavření smlouvy, dle nichž soud shora citovaný odstavec třetí nejprv neschválil a teprv když proponent smíru z té příčiny smír celý odmítl, na celý smír i s tímto odstavcem přistoupil, dokazují jasně, že na zaopatření bylo myšleno a to právě tímto odstavcem třetím, jenž má smysl jen, když se vztáhne na ně, protože nárok alimentární byl vyřízen úplně již v odstavci prvním a odstavec třetí se sám označuje k tomu jako dodatek zvláštní. Smlouvy musejí vykládány býti tak, jak toho poctivost právního obchodu vyžaduje, (§ 914 n. zn. obč. zák., jenž dle § 105 III. novely platí i zde) a tato zase vyžaduje, aby obapolně a jasně vyslovený úmysl stran došel splnění. Smlouvy platné musejí se dodržovat, byť se to někdy zdálo pro tu neb onu stranu krutým, neboť to žádá zásada věrnosti a víry, na níž všecek právní obchod spočívá a jež jest přirozenou zásadou právní (§ 7 obč. zák.). Každá strana má právo, aby nebyla zklamána v důvěře v platnou smlouvu a to platí zde o žalovaném. Dolehne-li však na druhou stranu povinnost dostáti slovu krutě, plyne z toho jen poučení, aby se smlouvy uzavíraly obezřele a pod kautelami, a toho měl pamětliv býti poručník a poručenský soud. Mezi kautely patří také t. zv. doložka stávajících poměrů (*clausula rebus sic stantibus*), která dle okolností často se rozumí či předpokládá mlčky, a ovšem poctivost obchodu právního vyžaduje, aby se i pak k ní stejně hledělo. Avšak o té zde řeči býti nemůže. Neboť poručník dne 9. prosince 1905 se smírem proponovaným prohlašoval se za srozuměna, avšak s výhradou, že kdyby otec dítěte jednou k jmění přišel, že nespokojuje se s narovnanou částkou, poněvadž může býti jednou majetkovým a výdělkovým poměrům jeho nepřiměřenou, a že si tedy vyhrazuje na základě rozsudku proti otci zakročiti. Doložka tedy byla výslovně činěna, ale — bylo od ní upuštěno. Soud pak totiž dodatek (odstavec třetí) neschválil, proponent ale právě proto smír vůbec odmítl a za nové dojednání žádal, načež soud, když poručník smír bez výhrady přijal, jej schválil. Byla tedy výhrada stávajících poměrů vědomě vyloučena.

Čís. 762.

Pro spory mezi zaměstnavatelem a korespondentem není výlučně příslušným soud okresní.

Nenastoupí-li obchodní zaměstnanec službu, může zaměstnavatel žádati pouze náhradu škody, nikoliv, aby zaměstnanec službu nastoupil. Ustanovení § 31 zák. o obch. pom. nebylo v tomto směru změněno § 153, III dílčí novely k obč. zák.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, Rv I 624/20.)